Helinium

Anti-pestprotocol 2026-2027

Sociale veiligheid in de school

Inhoud

..... 1

Doel anti- pestprotocol 2

De uitgangspunten van het anti-pestprotocol 2

Wat is pesten? 3

Vormen van pesten 3

Signalen gepeste leerling 4

Signalen pester 5

Preventieve maatregelen school-breed rondom pesten en sociale veiligheid 6

Rol van de mentor bij melding of signaleren van pestgedrag 6

Verantwoordelijkheden en te nemen acties bij een melding van pestgedrag, wie doet wat? 7

De mentor 7

De vakdocent 8

De teamcoördinator 8

De teamleider facilitaire zaken en de veiligheidscoördinator 8

Schorsing en/of schoolverwijdering 9

Contactoverzicht 10

Doel anti- pestprotocol

Helinium is een openbare school die de eigenheid van haar leerlingen respecteert, waar pestgedrag niet getolereerd wordt, en waar docenten, ondersteunend personeel en schoolleiding duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen. De school hanteert een duidelijk beleid met betrekking tot pesten om de veiligheid van leerlingen binnen de school te waarborgen. Het monitoren van sociale veiligheid gebeurt in overeenstemming met de wetgeving en is geïntegreerd in het veiligheidsplan van Helinium, waar het anti-pestprotocol onderdeel van uitmaakt. Elk jaar wordt de veiligheidsbeleving van leerlingen, ouders en personeel gemeten door middel van een uitgebreid waarderingsonderzoek, uitgevoerd door Venster voor Verantwoording.

Het primaire doel van dit anti-pestprotocol is om ervoor te zorgen dat alle leerlingen zich veilig, gehoord en erkend voelen, waardoor ze zich optimaal kunnen ontwikkelen en met plezier naar school kunnen gaan. Het voorbeeldgedrag van de docenten tijdens de lessen en van alle medewerkers van de school is hierbij van cruciaal belang. In een klimaat waarin duidelijke richtlijnen gelden voor onderlinge omgang, waar verschillen worden geaccepteerd en zelfs aangemoedigd, en waar conflicten niet met geweld, maar in dialoog met elkaar worden opgelost, zal het aantal gevallen van pestgedrag aanzienlijk verminderen.

In een omgeving waar pestgedrag plaatsvindt, wordt iedereen negatief beïnvloed. In een klas waar pestgedrag voorkomt, kunnen zowel leerlingen als docenten slachtoffer worden. Daarom moet pestgedrag door alle betrokkenen serieus worden genomen. Het ingewikkelde is dat pestgedrag vaak verborgen plaatsvindt, waardoor het moeilijk is om er grip op te krijgen. Zelfs als pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze moeten reageren. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een belangrijke rol (samen met ouders en leerlingen) bij het bestrijden van pesten. Leerlingen moeten zich bewust zijn van de beschikbare ondersteuning op school, en het is van essentieel belang dat zij op een toegankelijke manier om hulp durven te vragen.

De uitgangspunten van het anti-pestprotocol

Helinium steunt de leerling die gepest wordt als volgt:

- Het probleem wordt serieus genomen en serieus behandeld.
- Er wordt grondig onderzoek gedaan om de situatie volledig te begrijpen.
- Er wordt overlegd met de leerling over mogelijke oplossingen.
- Indien nodig wordt er hulp aangeboden door deskundigen van het Intern Ondersteuningsteam.
- Indien vereist, wordt de leerling doorverwezen naar externe hulpverlening.

Helinium steunt ook de leerling die pest door:

- De leerling wordt geconfronteerd met het ongewenste gedrag en de bijbehorende gevolgen en consequenties.
- De onderliggende oorzaken van het ongewenste gedrag worden geanalyseerd.
- Indien nodig wordt er hulp georganiseerd vanuit de tweedelijnszorg (via aanmelding bij de zorgcoördinator).
- Zo nodig wordt de leerling doorverwezen naar externe hulpverlening.

Helinium steunt ouders/verzorgers door:

- Zorgen met betrekking tot pesten serieus te nemen.
- Samen te werken met de ouders om oplossingen te vinden.
- Advies te geven en/of door te verwijzen naar interne of externe deskundigen indien nodig.

Wat is pesten?

Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) omschrijft de definitie van pesten als volgt: *"Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Relatief nieuwe manieren van pesten zijn het digitaal en mobiel pesten. Kinderen of jongeren gebruiken dan het internet (bijvoorbeeld pesten via het chatten) of pesten elkaar door vervelende berichten en/of afbeeldingen via de mobiele telefoon te versturen."*

Helinium zet structureel breed in op preventieve maatregelen om pestgedrag zo veel mogelijk te voorkomen.

Vormen van pesten

Pesten kan verschillende vormen aannemen, zowel online als offline. Hier zijn enkele voorbeelden van pestgedrag:

- Verbaal pesten: Dit omvat het gebruik van kwetsende woorden, scheldwoorden, beledigingen, roddels, of het maken van denigrerende opmerkingen tegen het slachtoffer.
- Fysiek pesten: Dit omvat het gebruik van fysiek geweld zoals slaan, schoppen, duwen, spugen of het vernielen van eigendommen van het slachtoffer.
- Relationeel pesten: Ook bekend als sociaal pesten, omvat dit het uitsluiten, negeren, roddelen, of het verspreiden van geruchten over het slachtoffer om sociale isolatie te veroorzaken.
- Cyberpesten: Dit omvat pesten via digitale kanalen zoals sociale media, sms, e-mail, of online fora. Voorbeelden zijn het verspreiden van gemene berichten, het delen van vernederende foto's of video's, het hacken van accounts, of het maken van valse profielen om het slachtoffer te belasteren.
- Seksueel pesten: Dit omvat ongewenste seksuele opmerkingen, intimidatie, aanrakingen, of het verspreiden van seksueel expliciet materiaal zonder toestemming van het slachtoffer.
- Racisme en discriminatie: Dit omvat het pesten op basis van raciale, etnische, religieuze, culturele, of andere persoonlijke kenmerken van het slachtoffer.

Het is belangrijk om op te merken dat pesten vaak voorkomt in combinatie met verschillende vormen en kan variëren in ernst en impact op het slachtoffer.

Dit protocol behandelt zowel preventieve maatregelen als acties met betrekking tot pesten en online pesten zonder onderscheid te maken tussen beide. Daarnaast is er een apart protocol genaamd 'Social Media' beschikbaar met richtlijnen voor het gebruik van social media met betrekking tot Helinium.

Signalen gepeste leerling

Het herkennen van signalen dat iemand mogelijk slachtoffer is van pesten vereist aandacht voor veranderingen in gedrag, emoties en fysieke verschijnselen. Hier zijn enkele mogelijke signalen die kunnen wijzen op pesten:

Emotionele veranderingen:

- Plotselinge stemmingswisselingen, zoals prikkelbaarheid, verdrietigheid of boosheid.
- Het vermijden van sociale situaties of activiteiten die eerder leuk waren.
- Terughoudendheid om naar school te gaan of andere plekken waar pesten kan plaatsvinden.
- Gevoelens van angst, depressie, of hulpeloosheid.

Gedragsveranderingen:

- Veranderingen in eet- of slaappatroon, zoals plotseling meer of minder eten, moeite hebben met slapen, of nachtmerries hebben.
- Vermindering van zelfvertrouwen of zelfbeeld.
- Terugtrekking van sociale interacties, isolatie, of het vermijden van contact met anderen.
- Het verliezen of beschadigen van persoonlijke bezittingen.
- Plotselinge veranderingen in schoolprestaties zoals cijfers, of interesse in school-gerelateerde activiteiten.

Fysieke symptomen:

- Onverklaarbare verwondingen zoals blauwe plekken, krassen of kneuzingen.
- Vermoeidheid, hoofdpijn, of buikpijn zonder medische oorzaak.
- Veranderingen in eetlust, met mogelijk gewichtsverlies of -toename.
- Vermoeide uitstraling, verminderde energie of lichaamstaal die angst of terughoudendheid uitdrukt.

Sociale signalen:

- Verminderde sociale contacten, zoals het verlies van vrienden of het niet kunnen maken van nieuwe vrienden.
- Veranderingen in relatiepatronen, zoals het vermijden van bepaalde groepen of individuen.
- Het ontbreken van uitnodigingen voor sociale bijeenkomsten of buitenschoolse activiteiten.

Het is belangrijk om op te merken dat deze signalen niet altijd wijzen op pesten en dat ze ook andere oorzaken kunnen hebben. Het is echter cruciaal om aandacht te besteden aan veranderingen in het gedrag en welbevinden van leerlingen om mogelijke problemen te achterhalen en passende ondersteuning te bieden.

Signalen pester

Het herkennen van signalen dat iemand mogelijk anderen pest, vereist observatie van gedrag, interacties en communicatiepatronen. Hier zijn enkele mogelijke signalen die kunnen wijzen op pestgedrag:

Dominantie en agressief gedrag:

- Vertonen van agressief gedrag zoals slaan, schoppen, duwen, of dreigen.
- Dominantie tonen over anderen, zoals het controleren van groepsactiviteiten of het opleggen van regels aan anderen.

Uitlachen en vernederen:

- Uitlachen, belachelijk maken, of vernederen van anderen in het bijzijn van anderen.
- Het maken van kwetsende opmerkingen, scheldwoorden of bijnamen gebruiken om anderen belachelijk te maken.

Uitsluiting en isolatie:

- Actief anderen uitsluiten van sociale groepen, activiteiten of gesprekken.
- Het verspreiden van geruchten of roddels om anderen te isoleren of uit te sluiten van sociale interacties.

Online pestgedrag:

- Het plaatsen van hatelijke berichten, bedreigingen, of kwetsende opmerkingen op sociale media of online platforms.
- Het verspreiden van privéinformatie of beledigende afbeeldingen van anderen zonder toestemming.

Intimidatie en machtsmisbruik:

- Het intimideren, bedreigen of chanteren van anderen om macht over hen uit te oefenen.
- Het gebruiken van fysieke kracht, sociale status of andere middelen om anderen te domineren of te controleren.

Gebrek aan empathie:

- Het tonen van onverschilligheid of gebrek aan empathie ten opzichte van de gevoelens of ervaringen van anderen.
- Het minimaliseren of bagatelliseren van de impact van pestgedrag op slachtoffers.

Het is belangrijk op te merken dat deze signalen niet altijd duidelijk zichtbaar zijn en dat pestgedrag soms subtiel kan zijn. Bovendien kan pestgedrag verschillende vormen aannemen en kan het zich manifesteren in verschillende contexten, zoals op school, op het werk, of in sociale groepen. Het is cruciaal om alert te zijn op deze signalen en gepaste maatregelen te nemen om pestgedrag aan te pakken en een veilige omgeving te creëren voor iedereen.

Preventieve maatregelen school-breed rondom pesten en sociale veiligheid

- Het personeel erkent hun voorbeeldfunctie en conformeert zich aan de algemene gedragscode van Galilei, het overkoepelende bestuur waar Helinium onder valt.
- Er is een anti-pestcoördinator aanwezig, evenals twee vertrouwenspersonen.
- Het anti-pestprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd en indien nodig aangepast.
- Leerlingen worden actief geïnformeerd over de gewenste omgangsnormen op Helinium, zowel door positieve bekrachtiging als door directe aanspreking bij ongewenst gedrag.
- Het onderwerp sociale veiligheid/pesten wordt uitgebreid en op diverse manieren behandeld tijdens de mentorlessen in alle leerjaren.
- Helinium participeert in de WIJ-school en de mentor voert driemaal per jaar preventief de digitale klassenscan uit om de sociale veiligheid per klas te evalueren. Op basis hiervan worden specifieke interventiethema's tijdens de mentorlessen aangeboden.
- Er worden workshops, theatervoorstellingen en voorlichtingsactiviteiten georganiseerd voor leerlingen, en indien nodig ook voor medewerkers.
- Brugklasleerlingen worden gekoppeld aan sidekicks en buddy's uit de bovenbouw, wat bijdraagt aan een gevoel van sociale veiligheid bij de overstap van groep 8 naar het voortgezet onderwijs.
- Wekelijks biedt het jongerenwerk van Push activiteiten op school aan, inclusief individuele coaching van leerlingen, thematische voorlichting in de klas, en advies en informatie voor ouders en docenten.
- Maandelijks is er een preventiespreekuur verzorgd door een HALT-medewerker.
- Wekelijks is er een spreekuur voor leerlingen door een medewerker van YOUZ over onderwerpen als middelengebruik, sociale media, gamen en groepsdruk. Deze medewerker geeft ook voorlichting in de klas en ouders kunnen vrijblijvend adviesgesprekken aanvragen over genoemde onderwerpen.
- Helinium neemt actief deel aan Paarse Vrijdag, waarbij tolerantie, acceptatie en sociale inclusie van alle leerlingen en docenten centraal staan.
- Sociale weerbaarheidstrainingen, zowel individueel als in groepsverband, zoals Rots en Water en agressie- regulatietraining (ART), worden aangeboden.
- Een team van docenten en teamleiders surveilleert actief tijdens alle pauzes op het schoolterrein.
- Helinium beschikt over een geavanceerd en effectief camerasysteem in en rond de school, dat wordt gebruikt om incidenten te detecteren, direct in te grijpen en indien nodig als bewijsmateriaal te dienen bij strafbare feiten, dat gedeeld kan worden met de politie.

Rol van de mentor bij melding of signaleren van pestgedrag

Elke mentor bespreekt in de eerste week van het schooljaar de algemene afspraken en regels van Helinium. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden, de klas kan extra omgangsregels met elkaar afspreken en vastleggen in de vorm van een contract dat elke leerling ondertekent als commitment voor het komende schooljaar. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken wordt beschouwd, maar als hulp bieden of vragen. In de leerjaren één en twee wordt tijdens de mentorlessen ruim aandacht besteed aan pesten door inzet van verschillende anti-pestprogramma’s en thema’s rondom sociale veiligheid.

- De mentor bespreekt indien nodig met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin.
- Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in het volgende mentorgesprek op terug.
- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen en de mentor betrekt hen bij de aanpak en mogelijke oplossingen.
- De mentor verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners intern (anti-pest coördinator, het IOT, externe instanties).

Indien een mentor daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rollen van de leerlingen benoemd die pesten, de *meelopers* -leerlingen die actief meedoen aan het pesten - en de *stille getuigen* - leerlingen die het pestgedrag waarnemen maar niks (durven) zeggen of doen. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor als incident bij de betrokken leerling(en) wordt vastgelegd in SOM.

Verantwoordelijkheden en te nemen acties bij een melding van pestgedrag, wie doet wat?

Bij het intern ondersteuningsteam (**IOT**) en de zorgcoördinator/anti- pestcoördinator in **kamer T.2.10 en H.1.06** kunnen leerlingen altijd binnenlopen voor vragen, advies of om melding te doen rondom pesten. Afhankelijk van de situatie en in overleg met de leerling zelf kunnen zij de mentor, teamcoördinator of teamleider van de betreffende afdeling inschakelen, zodat direct actie kan worden ondernomen. De **mentor** is in de basis altijd het **eerste aanspreekpunt** bij pestgedrag.

De mentor:

1. Organiseert z.s.m. een gesprek tussen de leerlingen (degene die pest en die gepest wordt) en maakt duidelijke afspraken, waarbij het uitgangspunt is dat het ongewenste gedrag van degene die pest per direct stopt en de sociale veiligheid wordt hersteld.
2. Bespreekt direct het vervolgtraject/consequenties (straf), en ook wat er gebeurt indien het pesten zich herhaalt.
3. Informeert de ouders van de leerling die pest en de ouders van de gepeste leerling.
4. Maakt van alle acties en afspraken rondom de pestsituatie een incident aan in SOM en autoriseert daarbij in ieder geval de anti- pestcoördinator, teamcoördinator en teamleider.
5. Praat zo nodig, in zijn algemeenheid over pesten, met de klas. Dit in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder
   groepslid heeft.
6. Meldt het pestgedrag bij de anti- pestcoördinator en betreffende teamcoördinator indien het probleem zich herhaalt en
   brengt ouders hiervan op de hoogte.
7. Documenteert elke melding van pesten bij de betreffende leerlingen in SOM als incident in het zorgvierkant autoriseert daarbij in ieder geval de anti- pestcoördinator, teamcoördinator en teamleider.

De vakdocent:

1. Heeft een signalerende taak: wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten
   te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop actief en adequaat reageren.
2. Brengt de mentor op de hoogte van de (mogelijke) pestsituatie en welke actie of interventie er al is genomen door de docent zelf.
3. Maakt een incidentregistratie in SOM en autoriseert daarbij in ieder geval de rol van de mentor, teamcoördinator en anti- pestcoördinator.

De teamcoördinator:

1. Neemt bij herhaling van pestgedrag de rol van de mentor over.
2. Heeft zo nodig een indringend gesprek met de pester(s).
3. Stelt ouders/verzorgers op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten of nodigt hen uit voor een gesprek op school. Stelt hen op de hoogte van de eventuele **consequenties/strafmaat. Bijv.: herstelgesprek met slachtoffer (s), strafwerk, nablijven, corveedienst, vierkantrooster, preventiegesprek bij HALT, interne of externe schorsing**.
4. Bespreekt de mogelijkheden tot interne- en externe hulp.
5. Koppelt alle informatie weer terug naar de mentor en stelt de anti-pestcoördinator op de hoogte.
6. Maakt van alle acties en afspraken rondom de pestsituatie een incident in SOM en autoriseert daarbij in ieder geval de teamleider(s), anti- pestcoördinator en mentor.
7. De teamcoördinator kan de anti- pestcoördinator/ zorgcoördinator vragen om advies en/ of ondersteuning voor de betreffende leerlingen/klas.

De teamleider zorg en onderwijsondersteuning/ zorgcoördinator/anti-pestcoördinator:

1. Zorgt voor duurzame inzet van preventieve activiteiten en erkende interventie programma's m.b.t. sociale veiligheid, weerbaarheid en burgerschap, aangeboden door de specialisten van het IOT en door externe samenwerkingspartners zoals St. Push, CJG, YOUZ, HALT, het Samenwerkingsverband VPR, wijkagent en geïndiceerde jeugdhulp vanuit de gemeente.
2. Monitort het volgen van het pestprotocol bij calamiteiten en herhaling van pestgedrag.
3. Bepaalt samen met de zorgcoördinator het pestbeleid binnen de school en zorgt dat het pestprotocol 'up to date' gehouden wordt.
4. Wijst intern op het belang van het maken van heldere afspraken om de pestsituatie te stoppen en het registreren van deze afspraken in SOM.
5. Monitort of de gekozen aanpak helpend is en adviseert indien nodig bij vaststellen van de maatregelen wanneer afspraken onvoldoende nageleefd worden.

Het onderwijsondersteunend personeel:

1. Heeft een signalerende taak: wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten
   te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop actief en adequaat reageren.
2. Brengt de mentor op de hoogte van de (mogelijke) pestsituatie en welke actie of interventie er al is genomen door de melder zelf.

De preventiemedewerker/ veiligheidscoördinator:

Monitort de sociale veiligheid in en om de school en levert een actieve bijdrage aan initiatieven om deze te verbeteren en zoekt daarbij ook samenwerking met externe partijen zoals de andere scholen op de campus, de wijkagent, jongerenwerk en de gemeente.

Schorsing en/of schoolverwijdering

Bij ernstige situaties of bij herhaling krijgt de leerling een interne of externe schorsing van één of meer dagen. Dit is ter beslissing aan de teamleider van de afdeling. In geval van een externe schorsing wordt deze maatregel formeel opgelegd door de rector en schriftelijk bevestigd aan de ouders/verzorgers. De leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie wordt hiervan altijd schriftelijk op de hoogte gesteld. Een externe schorsing met betrekking tot sociale veiligheid en/of pesten kan maximaal twee keer worden opgelegd, daarna wordt de procedure tot schoolverwijdering ingezet.

In geval dat het pesten onder het wettelijke strafrecht valt, zal school de ouders/verzorgers van het slachtoffer altijd adviseren contact op te nemen met de politie voor een adviesgesprek en/of aangifte te doen.

NB. Leerlingen, ouders/verzorgers (en personeelsleden van de school) kunnen uiteraard ook contact opnemen voor advies en ondersteuning m.b.t. pesten, (seksuele-) intimidatie of discriminatie bij de **vertrouwenspersonen** van onze school te weten:
mevr. A. Stolk of dhr. C. Jongejan (a.stolk@helinium.nl of c.jongejan@helinium.nl).

Contactoverzicht

Coördinatoren leerlingenzaken

Zorgcoördinator/ anti-pestcoördinator	: mevr. D. Lodder	- d.lodder@helinium.nl
Teamcoördinator VMBO Onderbouw	: mevr. S. van der Veen	- s.vanderveen@helinium.nl
Teamcoördinator VMBO Bovenbouw	: mevr. A. Stolk	- a.stolk@helinium.nl
Teamcoördinator MHV onderbouw	: dhr. P. Warbout	- p.warbout@helinium.nl
Teamcoördinator MHV bovenbouw	: dhr. E. Dröge	- e.droge@helinium.nl
Preventiemedewerker/ Veiligheidscoördinator	: dhr. P. Warbout	- p.warbout@helinium.nl

Teamleiders

VMBO & ISK	: mevr. K. Bol Raap	- k.bolraap@helinium.nl
MAVO	: dhr. O.de Reuver	- o.dereuver@helinium.nl
HAVO/VWO	: mevr. S. Tingen	- s.tingen@helinium.nl

Rector

Dhr. C. Slats - c.slats@helinium.nl

Externe organisaties en digitale informatie voorziening m.b.t. pesten

www.kindertelefoon.nl Met de **Kindertelefoon** kun je over ALLES praten | Gratis & anoniem | Elke dag tussen 11:00 - 21:00 | Bellen 0800-0432 | Chatten

www.pestweb.nl Website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.

www.veilig.kennisnet.nl Handreikingen en links voor ouders, leraren, kinderen, scholieren, schoolmanagers en ICT coördinatoren.

www.mijnkindonline.nl Stichting Mijn Kind Online is een kenniscentrum jeugd en (digitale) media en doet onderzoek naar hoe jeugd tussen 2 en 18 jaar omgaat met nieuwe media en adviseert daar ouders over.

www.stopdigitaalpesten.nl Campagne van SIRE (Stichting Ideële Reclame).

www.ppsi.nl PPSI is een expertisecentrum van het APS op het gebied van het bestrijden en voorkomen van (homo)seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs.